

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارایی
ستاد بکاري حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی

نظرفیت ها و چالش های دولت

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

این نوشتار برگرفته از ارائه سخنرانی حجت‌الاسلام احمدعلی یوسفی
در رویداد ملی هجرت ۲؛ روایت فتح می‌باشد.

تاریخ چاپ: تیرماه ۱۴۰۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان: ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

سخنران: حجت‌الاسلام احمدعلی یوسفی

ناظر علمی: دکتر حمیدرضا مقصودی، دکتر علی سعیدی، دکتر صادق سلمانی

گروه پژوهشی: ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی

ویراستار: جلال جوانمرد

واژه‌های کلیدی: دولت سیزدهم، آیت الله رئیسی، عملکرد اقتصادی، ظرفیت و چالش

شناسه گزارش: ۴۰۳۰۴۱۶۱۷۱۴

تاریخ نشر: تیرماه ۱۴۰۳

حقوق معنوی این اثر متعلق به ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی است و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.

جهت دریافت گزارش‌های سیاستی به سایت www.sahwa.ir مراجعه کنید.

مطالب این نوشتار الزاما نظرات رسمی وزارت امور اقتصادی و دارایی و ستاد همکاری حوزه علمیه و وزارت امور اقتصادی و دارایی نمی باشد.

فهرست

- ۱..... مقدمه
- ۱..... ظرفیت‌ها و چالش‌های اقتصادی دولت آیت الله رئیسی
- ۲..... تبیین آرمان‌ها، کلید موفقیت اقتصادی دولت آیت الله رئیسی
- ۳..... ثمرات دولت آیت الله رئیسی: گامی بلند در مسیر پیشرفت
- ۶..... فرمایشات مقام معظم رهبری «مَظَلَّةُ» و ریشه اغتشاشات
- ۶..... بررسی عملکرد اقتصادی دولت آیت الله رئیسی
- ۸..... الگوی اقتصاد مقاومتی، راهکار رهبر معظم انقلاب «مَظَلَّةُ» برای حل مشکلات اقتصادی
- ۸..... انحراف از مسیر اقتصاد مقاومتی و پیامدهای آن
- ۹..... نیاز به بازنگری در سیاست‌های ارزی و رهایی از سلطه دلار
- ۹..... خطرات انحراف مولدسازی از مسیر اقتصاد مقاومتی
- ۱۰..... پنج نقد بر فرآیند مولدسازی با استناد به آیین‌نامه اجرایی
- ۱۱..... الگوی اقتصاد مقاومتی و مولدسازی: ضرورت‌ها و چالش‌ها
- ۱۳..... نقش‌آفرینی حوزه علمیه در تدوین قوانین اقتصادی بر مبنای اقتصاد مقاومتی
- ۱۴..... نقش بانک‌های خصوصی
- ۱۵..... محرومان در چاه ویل فقر و محرومیت
- ۱۵..... نیاز به انقلاب اقتصادی در ساختارها
- ۱۶..... ضرورت انقلاب اقتصادی در ریل‌های جمهوری اسلامی ایران
- ۱۶..... اقتصاد مقاومتی: راهکار رهایی از مشکلات
- ۱۶..... راهکار حل مشکلات اقتصادی: تعطیلی بانک‌های خصوصی؟
- ۱۷..... راهکار پیشنهادی: الگوی اسلامی بانکداری

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

باسمه تعالی

مقدمه

در این نشست^۱ قصد داریم به ارائه گزارشی در خصوص ظرفیت‌ها و چالش‌های اقتصادی دولت جناب آیت الله رئیسی بپردازیم که این مباحث تا حدودی ادامه‌دهنده مباحث مطرح شده توسط همکاران گرامی در روزهای گذشته خواهد بود.

قریب به یک دهه است که در حوزه علمیه قم، رشته فقه اقتصادی و اقتصادی اسلامی تاسیس و راه‌اندازی شده است. از همان ابتدای تاسیس این رشته، دیدگاه بنده این بود که دو نوع اقتصاد در جهان وجود دارد: «اقتصاد ولایت‌محور الهی و اقتصاد ولایت‌محور شیطانی». من اطمینان داشتم که ظرفیت‌های عمیق و مدیریت‌نشده‌ای در این حوزه وجود دارد که در صورت مدیریت صحیح، می‌توانند تحولات چشمگیری در سطح ملی و فراملی رقم بزنند.

قریب به ۱۰ سال پیش که این رشته‌ها را راه‌اندازی می‌کردیم، امید ما فقط به سطح ملی محدود نمی‌شد. بنده معتقدم که اسلام دارای ظرفیت‌هایی است که در سطح بین‌المللی نیز قابل طرح و پیاده‌سازی است. دانش‌آموختگان رشته‌های اقتصاد اسلامی، اقتصاد فقهی و اقتصاد مقاومتی می‌توانند جبهه‌ای عمیق، وسیع و گسترده در سطح بین‌المللی در برابر جبهه اقتصادی سرمایه‌داری لیبرال^۲ و سوسیالیستی^۳ ایجاد کنند.

ظرفیت‌ها و چالش‌های اقتصادی دولت آیت الله رئیسی

همانطور که پیشتر اشاره شد، قصد داریم به بررسی ظرفیت‌ها و چالش‌های اقتصادی دولت جناب آیت الله رئیسی بپردازیم. در این بخش، ابتدا به شخصیت و عملکرد ایشان و سپس به ضرورت حمایت همه‌جانبه از دولت

(۱) این سخنرانی در زمان حیات شهید جمهور و شهید خدمت، آیت الله رئیسی عزیز رحمته‌الله علیه ایراد گردیده است.

(۲) Liberalism: به معنای آزادی‌خواهی است. آزادی مبتنی بر فرد گرایی و تکیه بر عقل بدون در نظر گرفتن وحی از عناصر اصلی تفکر لیبرالیستی می‌باشد.

(۳) Socialisme: اندیشه‌ای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است که برای ایجاد یک نظم اجتماعی مبتنی بر انسجام همگانی می‌کوشد، جامعه‌ای که در آن تمامی قشرهای اجتماع سهمی برابر در سود همگانی داشته باشند.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

در عرصه اقتصادی می‌پردازیم.

آیت الله رئیسی، فردی مخلص، مجاهد و ولایی هستند که شبانه‌روزی و بدون هیچ چشم‌داشتی، در خدمت اسلام، انقلاب، نظام و مردم فعالیت می‌کنند. تعهد و تلاش ایشان به قدری است که رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام در دهم بهمن سال جاری در خصوص ایشان و دولت فرمودند: «من گواهی می‌دهم و شهادت می‌دهم که مسئولین محترم دولتی با همه وجود کار می‌کنند؛ یعنی واقعاً تلاشی که دارد انجام می‌گیرد، تلاش بسیار خوبی است. منتها جهت‌گیری‌ها را مراقبت کنند و کار را جواری انجام بدهند که ان‌شاءالله تعالی نتایج مطلوبی داشته باشد».

با توجه به تأیید و حمایت قاطع رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام، که بزرگ‌ترین نگهبان جمهوری اسلامی ایران هستند و همچنین با در نظر گرفتن تعهد و تلاش شبانه‌روزی آیت الله رئیسی، وظیفه ماست که با تمام توان از ایشان و دولت در تمامی عرصه‌ها، به‌ویژه در عرصه اقتصادی، حمایت کنیم؛ چرا که موفقیت ایشان در عرصه اقتصاد، به معنای ارتقای وضعیت اقتصادی جامعه به سمت آرمان‌های والای ما خواهد بود.

تبیین آرمان‌ها، کلید موفقیت اقتصادی دولت آیت الله رئیسی

همانطور که همکاران گرامی به درستی اشاره کردند، مقایسه وضعیت اقتصادی ایران با سایر کشورها، فضای جدیدی را در تحلیل و بررسی این موضوع ایجاد کرد. اما در این بین، بحثی که مغفول مانده، تطبیق وضعیت موجود با آرمان‌های والای انقلاب اسلامی است.

در این سخنرانی، قصد داریم تمرکز خود را بر این موضوع معطوف کنیم که موفقیت جناب آیت الله رئیسی در عرصه اقتصادی، چه اهمیتی در راستای تحقق آرمان‌های انقلاب اسلامی دارد. اگر ایشان در این عرصه به توفیق دست یابند، این امر به منزله بزرگ‌ترین خطر برای رژیم صهیونیستی و حضور آمریکا در منطقه خواهد بود. چه در عراق، لبنان، افغانستان، پاکستان و چه در سوریه و سایر کشورها، موفقیت ما در عرصه اقتصادی و نیل به آرمان‌هایمان، آمریکا را از منطقه محو خواهد کرد.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

ثمرات دولت آیت الله رئیسی: گامی بلند در مسیر پیشرفت

همانطور که می‌دانید، در ماه‌های اخیر شاهد برخی اغتشاشات و ناآرامی‌ها در کشور بوده‌ایم. اما آیا تا به حال به این موضوع فکر کرده‌اید که ریشه این اتفاقات چه چیزی می‌تواند باشد؟ به نظر بنده، این اغتشاشات، واکنشی به موفقیت‌های دولت جناب آیت الله رئیسی است. در ادامه به برخی از این موفقیت‌ها اشاره می‌کنیم. طبیعتاً در این مجال کوتاه نمی‌توانم به تمام دستاوردهای دولت آیت الله رئیسی بپردازیم، اما به طور خلاصه به چند مورد از آنها اشاره خواهیم کرد:

حل مشکل کم‌آبی: در بیش از ۱۵ سال گذشته، ۲۶ شهر و ۱۷۰۰ روستا در استان خوزستان با مشکل کم‌آبی مواجه بودند. همچنین سال‌ها این مشکل در استان‌های همدان و کردستان نیز وجود داشت. اما در دولت آیت الله رئیسی، این مشکلات در کمتر از یک سال تا حد زیادی برطرف شد.

رتبه‌بندی معلمان: قانون رتبه‌بندی معلمان که سال‌ها مسکوت مانده بود، در این دولت عملیاتی شد.

بیمه ۶ میلیون نفر: ۶ میلیون نفر از افراد فاقد بیمه، در این دولت تحت پوشش بیمه قرار گرفتند.

پرداخت نقدی پول گندم: برای اولین بار، پول خرید گندم به طور نقدی به تولیدکنندگان پرداخت شد. این موضوع در سال‌های قبل سابقه نداشته و گندم‌کاران با مشکلات عدیده‌ای در این زمینه مواجه بودند.

افزایش فروش نفت: در اواخر دولت گذشته، فروش نفت ایران به ۵۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته بود و با مشکلات عدیده‌ای در زمینه ورود ارز به کشور مواجه بودیم. اما در این دولت، با تلاش‌های شبانه‌روزی، این رقم به یک و نیم میلیون بشکه در روز رسیده است.

گشایش‌های ارزی: با تدابیر دولت، در زمینه ورود ارز به کشور گشایش‌های مناسبی ایجاد شده است.

تسهیل کسب و کار: صدور مجوزهای کسب و کار به طور قابل توجهی آسان‌تر شده و با حذف امضاها و طلایی، روند صدور مجوزها سرعت گرفته است. این امر در ایجاد اشتغال و رونق کسب و کارها نقشی اساسی دارد.

ترمیم حقوق پرستاران: حقوق پرستاران که سال‌ها مسکوت مانده بود، در این دولت ترمیم و افزایش یافت.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

استخدام نخبگان: با دستور ویژه ریاست جمهوری، روند "فرار مغزها" کند شده و شاهد مهاجرت معکوس نخبگان به کشور هستیم.

پرداخت سهام عدالت: در اقدامی کم‌نظیر، سهام عدالت به جاماندگان نیز پرداخت شد.

ساماندهی سهام عدالت: دولت در حال رایزنی با مجلس شورای اسلامی برای ساماندهی وضعیت سهام عدالت در دولت قبل است که با سوءاستفاده برخی افراد، شاهد اتفاقات ناگواری در این زمینه بودیم.

راه آهن چابهار-سرخس: این پروژه راهبردی که منافع اقتصادی فراوانی برای کشور به ارمغان خواهد آورد، با سرعت در حال اجرا است.

احیای بنگاه‌های اقتصادی: همانطور که مستحضر هستید، در دولت‌های گذشته شاهد تعطیلی و واگذاری تعداد زیادی از بنگاه‌های اقتصادی بودیم. اما در دولت آیت الله رئیسی، با اتخاذ تدابیر مناسب، بسیاری از این بنگاه‌ها احیا و مجدداً راه‌اندازی شدند.

عضویت در سازمان شانگهای: یکی از دستاوردهای مهم دولت سیزدهم، عضویت ایران در سازمان تجاری و اقتصادی شانگهای است. این موضوع می‌تواند گامی بلند در جهت توسعه روابط اقتصادی ایران با کشورهای عضو این سازمان و رونق اقتصادی کشور باشد.

تفاهم‌نامه با چین: امضای تفاهم‌نامه ۲۰ ساله با چین، نقطه عطفی در روابط اقتصادی دو کشور محسوب می‌شود. این تفاهم‌نامه زمینه را برای همکاری‌های گسترده در حوزه‌های مختلف اقتصادی فراهم خواهد کرد و می‌تواند منافع فراوانی برای کشورمان به ارمغان آورد.

تقویت روابط با همسایگان: دولت آیت الله رئیسی اهتمام ویژه‌ای به گسترش روابط اقتصادی با همسایگان و کشورهای اسلامی دارد. سفرهای رئیس‌جمهور به کشورهای منطقه و انعقاد قراردادهای مختلف، نشان‌دهنده عزم دولت در جهت تقویت این روابط است.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

آبرسانی به دریاچه ارومیه: یکی از اقدامات زیست‌محیطی مهم دولت آیت الله رئیسی، احیای دریاچه ارومیه است. با تلاش‌های شبانه‌روزی مسئولان، شاهد آبرگیری تدریجی این دریاچه هستیم. احیای دریاچه ارومیه، علاوه بر فواید زیست‌محیطی، می‌تواند رونق اقتصادی را نیز به منطقه به ارمغان آورد.

طرح‌های نیمه‌تمام اقتصادی در سال‌های گذشته به نوعی زخم کهنه بر پیکره نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران تبدیل شده بودند. این پروژه‌ها نه تنها منابع کشور را به هدر می‌دادند، بلکه مانع از پیشرفت و رونق اقتصادی نیز می‌شدند. اما دولت سیزدهم با عزمی راسخ، در جهت احیای این پروژه‌ها گام برداشت. سرعتی که در این دولت در تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام گرفته شده، تقریباً بی‌نظیر است.

احیای پروژه‌های نیمه‌تمام مزایایی می‌تواند داشته باشد؛ از جمله:

افزایش منابع ملی: با به ثمر رسیدن هر پروژه نیمه‌تمام، به منابع ملی کشور افزوده می‌شود.

ایجاد اشتغال: این پروژه‌ها فرصت‌های شغلی فراوانی را برای جوانان ایجاد می‌کنند.

رونق اقتصادی: احیای پروژه‌های نیمه‌تمام، رونق اقتصادی را به دنبال خواهد داشت.

یکی از دستاوردهای چشمگیر دولت آیت الله رئیسی در این زمینه، بهره‌برداری کامل از فاز ۱۴ پارس جنوبی است. این فاز که در سفری از سوی رئیس جمهور محترم به بوشهر افتتاح شد، روزانه ۵۰ میلیون متر مکعب گاز شیرین، ۷۷ هزار بشکه میعانات گازی، ۲۹۰۰ تن گاز مایع، ۲۷۵۰ تن اتان و ۴۰۰ تن گوگرد به محصولات پارس جنوبی از میادین مشترک می‌افزاید.

فاز ۱۴ پارس جنوبی از جمله اقدامات مهم در زمینه میادین مشترک با کشورهای خلیج فارس است. با بهره‌برداری از این فاز، سالانه حدود سه و نیم میلیارد دلار از محل صادرات محصولات آن نصیب جمهوری اسلامی ایران خواهد شد.

استفاده از آب شیرین‌کن‌ها در سایر مناطق: اخذ آب شیرین از دریا برای بوشهر با افتتاح آب شیرین‌کن بوشهر،

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

مشکل آب شور مردم این استان را تقریباً برطرف کرد. با استفاده از این تکنولوژی و فناوری، می‌توان از آب شور و آب شیرین دریاها در جنوب و شمال ایران و یا در مناطقی که دریاچه‌هایی با آب مناسب دارند نیز استفاده کرد.

فرمایشات مقام معظم رهبری علیه‌السلام و ریشه اغتشاشات

همانطور که رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام فرمودند، اغتشاشات اخیر نه به دلیل ناکامی‌های نظام، بلکه به دلیل کامیابی‌ها و موفقیت‌های نظام و ترس دشمنان از پیشرفت ایران رقم خورد. دشمنان مشاهده کردند که اگر نظام با همین رویه ادامه دهد، به دستاوردهای بزرگتری خواهد رسید و به همین دلیل به دنبال ایجاد اغتشاش و برهم زدن نظم کشور بودند. اما سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که آیا این موفقیت‌ها در حوزه اقتصاد نیز به چشم می‌آید؟

بررسی عملکرد اقتصادی دولت آیت الله رئیسی

رشد اقتصادی: با وجود اقدامات اقتصادی انجام شده، هنوز شاهد رشد اقتصادی قابل توجهی در کشور نیستیم.

بیکاری: نرخ بیکاری به طور ملموسی کاهش نیافته است.

تورم: نرخ تورم و گرانی همچنان در سطوح بالایی قرار دارد.

اقتدار پول ملی: اقتدار پول ملی به طور قابل توجهی افزایش نیافته است.

دلارزدایی از اقتصاد: گام‌های مؤثری در جهت دلارزدایی از اقتصاد برداشته نشده است.

سفره مردم: سفره مردم به طور ملموسی گسترده‌تر نشده و رفاه عمومی به طور قابل توجهی افزایش نیافته است.

با وجود اقدامات اقتصادی انجام شده، در برخی از شاخص‌های کلیدی اقتصادی مانند رشد، اشتغال، تورم،

پول ملی و رفاه، هنوز به نتایج مورد انتظار نرسیده‌ایم. دلایل مختلفی می‌توان برای این موضوع برشمرد، از جمله:

شرایط تحریم: تحریم‌های ظالمانه و فشارهای اقتصادی، مانع بزرگی در مسیر پیشرفت اقتصادی کشور

محسوب می‌شود.

بستر نامناسب اقتصادی: برخی از مشکلات اقتصادی ریشه در ساختارها و قوانین نامناسب اقتصادی دارند که

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

نیاز به اصلاحات اساسی دارند.

فقدان انسجام در سیاستگذاری‌ها: عدم انسجام در سیاستگذاری‌های اقتصادی، مانع از اثربخشی اقدامات

انجام شده می‌شود.

مقام معظم رهبری علیه‌السلام در دیدار ۲۶ بهمن خود با مردم تبریز، گلایه خویش را از مشکلات اقتصادی کشور به

صراحت بیان فرمودند: «کمبودها و ضعف‌های ما کم نیست. گرانی، تورم و کاهش ارزش پول ملی ضعف است.

امروز مهم‌ترین کارهای ما کارهای اقتصادی است. چند روز پیش گفتم این کشور باید رشد اقتصادی پیدا کند؛ در

واقع بدون رشد اقتصادی کار پیش نمی‌رود.»

ایشان در ادامه تأکید کردند: «رشد اقتصادی اگر بخواهد پیدا بشود، تولید اگر بخواهد افزایش پیدا کند، باید

ثبات اقتصادی باشد و تورم باید مهار شود. مسئولین کشور مشکلات را علاج کنند، این مشکلات علاج‌پذیر است

و این‌طور نیست که علاج نداشته باشد، راه دارد، باید راهش را پیدا کند و علاج کنند.»

تاکنون به تلاش‌های جهادگونه و مخلصانه دولت جناب آیت الله رئیسی در راستای تبیین مسائل اقتصادی و رفع

چالش‌های موجود اشاره کردیم که در این بخش، با حفظ احترام به زحمات ایشان، می‌خواهیم به ادبیات مطالبه‌گری

در قبال عملکرد دولتپردازیم.

با وجود تلاش‌های صورت گرفته، چرا شاهد تداوم برخی مشکلات اقتصادی هستیم؟ علیرغم کوشش مسئولین،

قرائن متعددی از عدم رفع موانع موجود به چشم می‌آید. در نظام مقدس جمهوری اسلامی و تحت لوای ولایت

فقیه، عمل به دستورات رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام امری واجب و ضروری است. در این راستا، به ذکر برخی موارد که

در این دولت (و البته دولت‌های گذشته، به ویژه یازدهم و دوازدهم) مغایر با دستورات رهبری علیه‌السلام بوده، می‌پردازیم.

اگرچه ممکن است در دولت جناب آیت الله رئیسی شاهد ترک فعل‌هایی در قبال اوامر رهبری علیه‌السلام باشیم،

معتقدم که این عدم تطابق ناشی از تبیین ناقص این دستورات برای شخص رئیس جمهور محترم است؛ چراکه هیچ

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

رئیس جمهوری در دنیا نمی‌تواند در تمامی عرصه‌ها، از جمله سیاست، اقتصاد، علوم اجتماعی و سایر حوزه‌های مرتبط، صاحب‌نظر و متخصص باشد. لذا، اتکای ایشان به تیم اقتصادی کارآمد و متخصص، امری ضروری است. اعضای این تیم موظف به التزام عملی به دستورات رهبری معظم انقلاب علیه‌السلام هستند. در ادامه، به برخی از این دستورات که عدم توجه به آنها ریشه مشکلات اقتصادی مورد نظر رهبری علیه‌السلام و همچنین اینجانب است، اشاره خواهم کرد.

الگوی اقتصاد مقاومتی، راهکار رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام برای حل مشکلات اقتصادی

مقام معظم رهبری علیه‌السلام در بیانیه گام دوم انقلاب، با برشمردن چالش‌های اقتصادی کشور، تنها یک راه حل را برای عبور از این موانع ارائه می‌نماید: عمل به الگوی اقتصاد مقاومتی. ایشان در این راستا تأکید می‌کنند که باید برنامه‌های اجرایی مدون و دقیقی برای تمامی بخش‌های این الگو تدوین شود و دولت‌ها با جدیت، تعهد و روحیه کار جهادی، نسبت به پیگیری و اجرای آنها اقدام نمایند. این بیانیه با نگاهی به ۴۰ سال آینده نظام جمهوری اسلامی ایران صادر شده است و رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام در آن، تنها راه حل غلبه بر مشکلات اقتصادی را عمل به الگوی اقتصاد مقاومتی می‌دانند.

حال پرسش اینجاست که آیا دولت جناب آیت الله رئیسی در این زمینه اهتمام لازم را داشته است؟ علی‌رغم مطرح شدن مباحثی در این خصوص، به نظر می‌رسد اولین انحراف از مسیر صحیح، در موضوع عدول از عمل به الگوی اقتصاد مقاومتی بوده است.

انحراف از مسیر اقتصاد مقاومتی و پیامدهای آن

همانطور که در نشست‌های اخیر توسط اساتید گرامی تشریح شد، جریان لیبرال سرمایه‌داری در اقدامی مغایر با الگوی اقتصاد مقاومتی، "سند تحول اقتصادی" را به جای آن به تیم اقتصادی و شخص رئیس جمهور ارائه داده است. این سند که بر پایه تفکرات لیبرال سرمایه‌داری بنا شده، اولین ترک فعل آشکار در قبال اوامر مقام معظم رهبری علیه‌السلام و بزرگترین انحراف از مسیر صحیح محسوب می‌شود.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

متأسفانه، پیامدهای این انحراف به سرعت نمایان شد. در حالی که مردم طعم شیرین برخی اقدامات بزرگ دولت آیت الله رئیسی را چشیده بودند، ناگهان با شوک قیمتی مواجه شدند. درست زمانی که مردم از موفقیت‌های دولت در مدیریت بحران کرونا، دستگیری متخلفان در سواحل، حذف امضاهای طلایی و تسهیل کسب و کار لذت می‌بردند، شاهد حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در بدترین زمان و به بدترین شکل ممکن - مطابق با سند تحول اقتصادی - بودند. این اقدام شوک سنگینی به مردم وارد کرد و دولت برای جبران آن، تلاش‌هایی را به کار بست. اما در حالی که مردم به تدریج در حال همسو شدن با اقدامات دولت بودند، شاهد شوک ارزی دیگری در سال گذشته شدیم. قیمت ارز که در آن زمان حدود ۲۶ هزار تومان بود، پس از حذف آثار مخرب ارز ۴۲۰۰ تومانی، در حال ثبات بود. اما متأسفانه، شاهد افسارگسیختگی قیمت ارز و افزایش سرسام‌آور آن تا حدود ۵۰ هزار تومان بودیم.

نیاز به بازنگری در سیاست‌های ارزی و رهایی از سلطه دلار

طبق گفته دو تن از روسای کل پیشین بانک مرکزی، ۹۰ درصد نیازهای ارزی کشور از طریق شبکه رسمی ارز با قیمتی حدود ۲۸ هزار تومان تأمین می‌شود. اما سوال اینجاست که چرا ۱۰ درصد باقیمانده با "وادادگی" و نرخ‌های غیرواقعی به دست می‌آید؟

متأسفانه این وادادگی‌ها، شوک قیمتی دیگری به اقتصاد ایران وارد کرده است. چنین اقداماتی در شأن نظام اقتصادی جمهوری اسلامی و مغایر با اهداف و آرمان‌های آن است. ما باید به جای تسلیم شدن در برابر دلار، به دنبال استحکام، اقتدار و قدرت اقتصادی باشیم؛ همچنین رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام بارها بر ضرورت شکستن سلطه دلار تأکید فرموده‌اند. این دستوری راهبردی است که باید به طور جدی دنبال شود.

خطرات انحراف مولدسازی از مسیر اقتصاد مقاومتی

تفکر سرمایه‌داری لیبرال چگونه همچنان در حال ارائه آدرس غلط به دولت آیت الله رئیسی است؟ بله، مولدسازی امری مطلوب و ضروری است. اگر مولدسازی به درستی انجام شود و نتایج مثبتی به همراه داشته باشد، کسی نمی‌تواند

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

مخالف آن باشد؛ همانطور که جناب آقای دکتر خاندوزی فرمودند، مولدسازی باید با شفافیت کامل و در معرض دید ۸۰ میلیون ایرانی انجام شود. این امر، در تضاد با رویه غلط واگذاری‌های دولت قبل است. اما ما معتقدیم که در اجرای مولدسازی باید به دستورات مقام معظم رهبری علیه‌السلام و آیین‌نامه اجرایی آن توجه جدی شود.

متأسفانه، در روند مولدسازی شاهد اقداماتی خلاف این دستورات و آیین‌نامه بوده‌ایم. اگر این روند ادامه یابد، جریان سرمایه‌داری اقتصادی در کشور نهادینه خواهد شد و مبارزه با آن در آینده دشوارتر خواهد شد.

پنج نقد بر فرآیند مولدسازی با استناد به آیین‌نامه اجرایی

در ادامه به بررسی پنج چالش اساسی در فرآیند مولدسازی که این روزها در حال انجام است، با استناد به آیین‌نامه اجرایی مربوطه، می‌پردازیم:

۱. فقدان پیوست عدالت: همانطور که رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام بارها تأکید فرموده‌اند، دولت در اقدامات مهم اقتصادی خود باید پیوست عدالت را لحاظ کند. اما در فرآیند مولدسازی، شاهد غفلت از این اصل اساسی هستیم. مسئولان اجرایی این طرح باید پاسخگوی این پرسش باشند که پیوست عدالت در مولدسازی کجاست؟

۲. نادیده گرفتن حقوق محرومین: طبق اصل ۴۴ قانون اساسی، ۳۰ درصد از منابع حاصل از واگذاری بنگاه‌های دولتی باید به توسعه و تعمیق تعاونی‌های فراگیر ملی در راستای توانمندسازی سه دهک پایین جامعه اختصاص یابد. متأسفانه، در آیین‌نامه اجرایی مولدسازی هیچ اشاره‌ای به این تکلیف قانونی و دستور رهبری علیه‌السلام نشده است. در این زمینه، وزارت تعاون به عنوان متولی امور تعاونی‌ها، غیبت بزرگی داشته و در احقاق حقوق سه دهک محروم جامعه در بحث مولدسازی کوتاهی کرده است.

۳. مغایرت با الگوی اقتصاد مقاومتی: مقام معظم رهبری علیه‌السلام در بیانیه گام دوم انقلاب، عمل به الگوی اقتصاد مقاومتی را تنها راه برون‌رفت از مشکلات اقتصادی کشور دانسته‌اند. با این حال، فرآیند مولدسازی در حال حاضر، فاقد رویکردی مبتنی بر اصول اقتصاد مقاومتی از جمله مردم‌بنایی، عدالت‌محوری، درون‌زایی، برون‌گرایی و جهاد اقتصادی است.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

متأسفانه، دستیار ویژه ریاست جمهوری در امور مردمی‌سازی دولت که وظیفه پیگیری این امر را بر عهده دارد، در این زمینه غایب بوده و اقدامی در راستای تطبیق مولدسازی با الگوی اقتصاد مقاومتی انجام نداده است.

۴. انزوای مردم: در فرآیند کنونی مولدسازی، شاهد عدم همراهی و مشارکت مردم هستیم. همراهی مردم زمانی اتفاق می‌افتد که اصل این جریان مردم‌بنیان و مبتنی بر منافع عموم باشد. متأسفانه، معاونت استراتژیک ریاست جمهوری که وظیفه تدوین و اجرای سیاست‌های کلان دولت را بر عهده دارد، در این زمینه اقدامی در جهت جلب مشارکت مردم و همراهی آنها با فرآیند مولدسازی انجام نداده است.

۵. خطر تشدید جریان سرمایه‌داری: اگر مولدسازی به رویه فعلی خود ادامه یابد، به جای تقویت اقتصاد ملی و مردمی کردن آن، شاهد تشدید جریان سرمایه‌داری و تمرکز ثروت در دست اقلیت ثروتمند خواهیم بود. این امر، مغایر با اهداف عدالت‌خواهانه نظام جمهوری اسلامی و منافع عموم مردم است.

الگوی اقتصاد مقاومتی و مولدسازی: ضرورت‌ها و چالش‌ها

شاید این سوال مطرح شود که الگوی اقتصاد مقاومتی در عمل چگونه باید اجرا شود؟ در اینجا، به بررسی الزامات اجرای مولدسازی بر مبنای الگوی اقتصاد مقاومتی می‌پردازیم.

گام نخست: فراهم‌سازی زمینه‌های مولدسازی اقتصادی؛ در شرایطی که شاهد وادادگی ارزی هستیم، واگذاری منابع ملی به صاحبان قدرت و ثروت، نه تنها به رونق تولید منجر نمی‌شود، بلکه زمینه سوءاستفاده و سوداگری را فراهم خواهد کرد. تجربه واگذاری‌های دولت در دوره‌های گذشته نشان می‌دهد که صاحبان ثروت به جای سرمایه‌گذاری در بخش تولید، به سمت فعالیت‌های سودآور کوتاه‌مدت مانند ارز، طلا، زمین، ساختمان، ماشین و خودرو گرایش پیدا می‌کنند. افزایش ۱۰۰ درصدی قیمت ارز در طول یک سال، انگیزه سرمایه‌گذاری در تولید را از بین برده و مولدسازی را به سمت فعالیت‌های غیرمولد سوق می‌دهد.

ثبات نرخ ارز، رکن اساسی رونق اقتصادی و ثبات در کشور است؛ نه در نرخ غیرواقعی مانند ۴۰ هزار تومان،

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

بلکه در نرخ منطقه‌ای و واقعی که توسط مسئولان محترم ۲۸ هزار تومان اعلام شده است. برای نیل به این ثبات، مدیریت متمرکز ارز راهکاری ضروری است که در این راستا، پیشنهاد می‌شود به یادداشت بنده در خصوص "جریان مدیریت متمرکز ارز" که حدود دو ماه قبل در رسانه‌ها و خبرگزاری افق حوزه منتشر شده است، مراجعه کنید.

گام دوم: نقش مردم در مولدسازی بر مبنای اقتصاد مقاومتی؛ یکی دیگر از ارکان کلیدی در اجرای مولدسازی بر مبنای الگوی اقتصاد مقاومتی، تعیین نقش و سهم مردم در این فرآیند است. متأسفانه، شاهد واگذاری‌هایی مانند پتروشیمی خلیج فارس هستیم که به جای رونق تولید و عدالت اجتماعی، منافع هنگفتی را به کام جریان‌های سرمایه‌داری سرازیر کرده است که برای جلوگیری از این اتفاق، باید سقف مشخصی برای میزان واگذاری‌ها تعیین شود؛ به عنوان مثال، می‌توان سقف را از ۱۰۰ هزار تومان تا ۵۰ میلیون تومان در نظر گرفت؛ البته تعیین این سقف باید با کار کارشناسی دقیق انجام شود تا همه مردم بتوانند از منافع این واگذاری‌ها، که در واقع واگذاری منابع ملی است، بهره‌مند شوند.

گام سوم: توسعه تعاونی‌های فراگیر ملی؛ طبق سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و دستور رهبر معظم انقلاب، ۳۰ درصد از منابع حاصل از واگذاری‌ها باید به توسعه و تعمیق تعاونی‌های فراگیر ملی اختصاص یابد. خوشبختانه، مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی حوزه‌های علمیه مدل عملیاتی برای این تعاونی‌ها طراحی کرده و آمادگی دارد تا در صورت حمایت دولت، نسبت به تأسیس آنها اقدام کند.

گام چهارم: شفاف‌سازی نسبت واگذاری و مولدسازی واقعی؛ وزارت اقتصاد و سازمان متولی مولدسازی باید به طور شفاف مشخص کنند که چه درصدی از مولدسازی از طریق فروش و اجاره و چه درصدی از طریق روش‌های مولدسازی واقعی انجام خواهد شد. ابهام در این زمینه این نگرانی را به وجود می‌آورد که تحت عنوان مولدسازی، شاهد واگذاری گسترده منابع ملی به صاحبان قدرت و ثروت باشیم. لازم است دولت نسبت سهم هر روش را به طور شفاف مشخص کند تا مردم از نحوه استفاده از منابع ملی آگاه باشند.

گام پنجم: اول مولدسازی، بعد واگذاری؛ برای جلب اعتماد مردم به فرآیند مولدسازی، ضروری است که ابتدا

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

نسبت سهم روش‌های مختلف (مانند فروش و اجاره) و مولدسازی واقعی به طور شفاف مشخص شود و سپس واگذاری‌ها انجام گیرد. مفهوم مولدسازی تعریف مشخصی دارد و در این متن به جزئیات آن نمی‌پردازیم.

گام ششم: صندوق انفال مردمی؛ اگر مولدسازی بر مبنای الگوی اقتصاد مقاومتی انجام می‌گرفت، شاهد تشکیل "صندوق انفال مردمی" برای حمایت از سه دهک پایین جامعه بودیم. همانطور که اشاره شد، عمل به الگوی اقتصاد مقاومتی تنها راه حل عبور از مشکلات اقتصادی و تحقق آرمان‌های نظام است و مطمئناً با اندیشه‌ورزی اندیشمندان اقتصاد اسلامی و فقه اقتصادی، می‌توان موارد دیگری را نیز از دل این الگو استخراج کرد.

گام هفتم: عدول از دستورات رهبری علیه‌السلام؛ متأسفانه، در این دولت شاهد عدول‌هایی از دستورات رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام در حوزه اقتصاد بوده‌ایم. مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی با همکاری سایر مراکز علمی حوزوی و غیرحوزوی، در زمینه‌های مختلفی همچون مسکن، خودرو، اقتدار و پول ملی، محرومیت‌زدایی، بانک، بورس، شرکت‌های دانش‌بنیان، کسب و کارهای موثر فضای مجازی و شکستن سلطه ارز بر اقتصاد ایران، طرح‌ها و ایده‌های عملیاتی بر مبنای الگوی اقتصاد مقاومتی ارائه کرده است. اما متأسفانه، نگاه اقتصادی حاکم در دولت آیت الله رئیسی که بر محور بانک خصوصی، خلق پول^۱ و توسعه انحصارات بانکی استوار است، مجال ارائه و اجرای این طرح‌ها را فراهم نمی‌کند.

نقش‌آفرینی حوزه علمیه در تدوین قوانین اقتصادی بر مبنای اقتصاد مقاومتی

در ادامه به برخی از اقدامات انجام شده توسط حوزه علمیه، مرکز راهبری اقتصاد مقاومتی و سایر اندیشمندان در راستای تدوین قوانین اقتصادی بر مبنای الگوی اقتصاد مقاومتی اشاره خواهد شد:

طرح بانکداری: با همکاری نمایندگان مجلس، رئیس مجلس و هیئت رئیسه، چهار بار طرح بانکداری تدوین شد. متأسفانه، با وجود عدم انطباق این طرح‌ها با چارچوب اقتصاد مقاومتی، از تصویب آنها جلوگیری شد.

۱. خلق پول روندی در علم اقتصاد است که طی آن نقدینگی یک کشور یا منطقه پولی (مانند منطقه یورو) افزایش می‌یابد.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

پیش‌نویس اصلاح قانون بانک مرکزی: به دستور حضرت آیت‌الله اعرافی، مدیر حوزه‌های علمیه، پیش‌نویسی برای اصلاح قانون بانک مرکزی با لحاظ سه اصل مهم تنظیم شد: «ممنوعیت بنگاهداری توسط بانک‌ها؛ جلوگیری از خلق پول توسط بانک‌های خصوصی؛ ممنوعیت ربا». حضرت آیت‌الله اعرافی با ارسال نامه‌ای به مقام معظم رهبری «ام‌پله»، رئیس‌جمهور، رئیس مجلس و مراجع، بر انطباق این پیش‌نویس با الگوی اقتصاد مقاومتی و فقه اقتصادی تأکید فرمودند؛ در نهایت، این سه اصل مهم در قانون نهایی لحاظ نشد و از تصویب آنها جلوگیری شد.

نقش بانک‌های خصوصی

شکی نیست که بانک‌های خصوصی در عدم تصویب قوانین مبتنی بر اقتصاد مقاومتی نقشی اساسی داشته‌اند. منافع این بانک‌ها در تضاد با منافع ملی و تحقق اقتصاد مقاومتی است و آنها از هرگونه اقدامی که به قدرت و سود آنها لطمه بزند، جلوگیری می‌کنند.

در زمان ارائه برنامه دولت سیزدهم توسط جناب آیت‌الله رئیسی در مجلس، یکی از نمایندگان که در حوزه بانکداری نیز تخصص دارد، خطاب به ایشان فرمودند: "دولت‌های یازدهم و دوازدهم توسط بانک‌ها زمین زده شدند. من به عنوان یک برادر کوچک و دلسوز، از شما تقاضا می‌کنم که مراقب باشید بانک‌ها شما را نیز زمین نزنند. امروزه این بانک‌های خصوصی هستند که ریشه اقتصاد ایران را می‌خشکانند." ایشان در اظهارنظری دیگر که شخصاً شنیدم، بیان داشتند: "دو سوم اقتصاد ایران در گرو بانک‌های خصوصی است."

در زمان تلاش برای تصویب قانونی جهت کنترل خلق پول توسط بانک‌های خصوصی یا افزایش نظارت بر آنها، این نماینده با لحنی معترضانه گفتند: "مگر می‌شود به راحتی با بانک‌های خصوصی درگیر شد؟! این اظهارات نشان‌دهنده عمق نفوذ و قدرت بانک‌های خصوصی در اقتصاد ایران است. به راستی، انقلاب ما در چه شرایطی قرار گرفته است که بانک‌های خصوصی به جریانی امنیتی علیه نظام و اقتصاد کشور تبدیل شده‌اند؟

من از همه مردم، دولت محترم و شخص جناب آیت‌الله رئیسی تقاضا می‌کنم که در تبیین صحیح این موضوع

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

و تبدیل آن به یک مطالبه عمومی تلاش کنند. نباید اجازه دهیم که آیت الله رئیسی با چالش‌هایی در این زمینه مواجه شود. ما وظیفه داریم از ایشان و دولتشان به هر طریق ممکن حمایت کنیم.

متأسفانه، شاهد حضور رئیس هیئت مدیره یکی از بانک‌های خصوصی در رأس تیم اقتصادی دولت آیت الله رئیسی هستیم؛ با این اوصاف، چگونه می‌توان با تفکر بانکداری خصوصی، اقتصاد ایران را به سمت آرمان‌های اقتصادی رهنمون کرد؟

جناب آقای حجت‌الاسلام پژمانفر، رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، در مصاحبه‌ای به تشریح عملکرد نامطلوب بانک‌های خصوصی در اقتصاد ایران پرداختند. ایشان در این مصاحبه به خلق پول بی‌رویه توسط این بانک‌ها و تخطی از سقف‌های تعیین‌شده اشاره کردند؛ به عنوان نمونه، ایشان نام بانک پاسارگاد را بر زبان آوردند که ۳۵۰ هزار میلیارد تومان از طریق خلق پول به اقتصاد کشور ضربه زده است و متأسفانه سایر بانک‌های خصوصی نیز به تبع این بانک عمل می‌کنند.

محرومان در چاه ویل فقر و محرومیت

این اقدامات بانک‌های خصوصی، شاهدهی بر عدم حرکت صحیح در ریل‌های اقتصادی جمهوری اسلامی ایران است. در این میان، محرومان و اقشار ضعیف جامعه بیشترین آسیب را می‌بینند. دولت اسلامی و مردم در یک جبهه قرار دارند و نه در مقابل یکدیگر. انقلاب اسلامی خدمات بی‌شماری به محرومان ارائه داده و اقدامات فراوانی برای محرومیت‌زدایی انجام داده است، اما متأسفانه، ریل‌ها و ساختارهای موجود در کشور همچنان فقرزا و محرومیت‌زا هستند؛ به همین دلیل، گویی چاه ویلی از فقر و محرومیت در کشور وجود دارد که هر چقدر هم تلاش کنیم، پر نمی‌شود.

نیاز به انقلاب اقتصادی در ساختارها

تا زمانی که ریل‌های اقتصادی فعلی که از قبل از انقلاب باقی مانده‌اند، پابرجا باشند، شاهد تحول واقعی در اقتصاد کشور نخواهیم بود و ما به یک انقلاب اقتصادی در ساختارها نیازمندیم و تا زمانی که این ریل‌های غلط اصلاح نشوند، هر تلاشی برای محرومیت‌زدایی و رونق اقتصادی بی‌ثمر خواهد بود.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

ضرورت انقلاب اقتصادی در ریل‌های جمهوری اسلامی ایران

مقام معظم رهبری دامه‌عزیزه با فراهم کردن زمینه‌های لازم، گام بلندی در جهت تغییر ریل‌های اقتصادی از مسیر لیبرال سرمایه‌داری به سمت ریل‌های اسلامی و الگوی اقتصاد مقاومتی برداشته‌اند. همانطور که ایشان فرموده‌اند، الگوی اقتصاد مقاومتی که از نظام اقتصادی اسلام الهام گرفته، زمینه انقلاب اقتصادی در ریل‌های جمهوری اسلامی ایران را فراهم می‌کند.

جناب آیت الله رئیسی، رئیس جمهور محترم، باید به این موضوع توجه ویژه‌ای داشته باشند. متأسفانه، در طول این مدت، شاهد گرایش ایشان به سراب اندیشه‌های لیبرال سرمایه‌داری بوده‌ایم. مردم انتظار دارند که ایشان با قاطعیت، پای خود را روی چشمه زلال اقتصاد مقاومتی بکوبند تا همه از آب زلال این الگو بهره‌مند شوند و مشکلات اقتصادی کشور حل شود.

اقتصاد مقاومتی: راهکار رهایی از مشکلات

بی‌شک، الگوی اقتصاد مقاومتی تنها راهکار برای برون‌رفت از مشکلات اقتصادی کنونی است. این الگو با تأکید بر تولید داخلی، عدالت اجتماعی و اتکاء به توانمندی‌های داخلی، مسیر صحیح توسعه و پیشرفت کشور را ترسیم می‌کند. امیدواریم با اتخاذ تدابیر لازم از سوی مسئولان و همراهی مردم، شاهد تحقق اقتصاد مقاومتی و رونق اقتصادی در سایه آرمان‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باشیم.

راهکار حل مشکلات اقتصادی: تعطیلی بانک‌های خصوصی؟

دو نکته را به عنوان یک طلبه کوچک به سمع حضرات مراجع، اعضای محترم جامعه مدرسین، اعضای معزز شورای عالی حوزه، رئیس جمهور محترم، اعضای محترم مجمع مصلحت نظام و نمایندگان محترم مجلس خبرگان رهبری می‌رسانم. همه این بزرگان دغدغه حل مشکل معیشت و اقتصاد مردم را دارند و می‌دانند که ساماندهی نظام بانکی ضرورتی انکارناپذیر است.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

اما سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که آیا تعطیلی کامل بانک‌های خصوصی راه حل نهایی مشکلات اقتصادی و معیشتی مردم خواهد بود؟ در دو دهه گذشته، شاهد رشد قارچ‌گونه بانک‌های خصوصی بوده‌ایم که با خلق پول، ایجاد تورم و بنگاه‌داری، ثروت‌های هنگفتی را به جیب زده‌اند. فعالیت‌های غیرقانونی و سوداگرانه این بانک‌ها، لطمات جبران‌ناپذیری به اقتصاد کشور و معیشت مردم وارد کرده است.

تعطیلی ناگهانی بانک‌های خصوصی بدون ارائه راه‌حلی جایگزین، می‌تواند تبعات منفی به همراه داشته باشد که ما به دنبال راهکاری جامع و کارآمد برای ساماندهی نظام بانکی و حل مشکلات اقتصادی مردم هستیم و باید با تدبیری هوشمندانه، ضمن برخورد قاطع با تخلفات بانک‌های خصوصی، مسیر فعالیت سالم و قانونمند آنها را هموار کرد.

حل معضلات اقتصادی و معیشتی مردم، نیازمند همدلی و تلاش همگانی است. مردم با مطالبه‌گری و مسئولان با تدبیر و برنامه‌ریزی صحیح، می‌توانند در این مسیر نقش‌آفرینی کنند که امیدواریم با اتخاذ تدابیر حکیمانه و همراهی آحاد مردم، شاهد رونق اقتصادی، عدالت اجتماعی و رفاه عمومی در سایه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باشیم. خلق پول توسط بانک‌ها، موضوعی چالش‌برانگیز است که در میان اقتصاددانان، اعم از حوزوی و غیرحوزوی، اختلاف نظرهای زیادی را به وجود آورده است و بسیاری معتقدند که اگر این پول صرف بنگاه‌داری و افزایش قیمت‌ها شود، به معنای دزدی از جیب مردم، به خصوص طبقات متوسط و پایین جامعه خواهد بود.

در دو دهه گذشته، شاهد رشد قارچ‌گونه بانک‌های خصوصی بوده‌ایم که با خلق پول و فعالیت‌های غیرقانونی، ثروت‌های هنگفتی را به جیب زده و به اقتصاد کشور و معیشت مردم ضربه زده‌اند که برخی معتقدند که دارایی‌های این بانک‌ها "معلوم الغصب و مجهول المالك" است و باید تعطیل شوند.

راهکار پیشنهادی: الگوی اسلامی بانکداری

ما به عنوان طلاب و شاگردانی که سال‌ها در این حوزه تحصیل کرده‌ایم، با شناخت از نظام سرمایه‌داری و اقتصاد اسلامی، به الگویی دست یافته‌ایم که می‌تواند "جریان بانکداری"، "خلق پول"، "حیله‌های ربوی و رباخواری" و

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

"بنگاه‌داری" را به طور ریشه‌ای حل کند. ما از شما تقاضا می‌کنیم که به ما اجازه دهید این الگو را برای شما شرح دهیم و اگر این الگو بر اساس موازین فقهی صحیح باشد، از همه تقاضا می‌کنیم که برای اجرای آن مطالبه‌گری کنند و اگر اشتباه باشد، شما راه درست را به ما نشان دهید تا مسیر خود را اصلاح کنیم.

در آخرین دیدار مقام معظم رهبری علیه‌السلام با اعضای مجلس خبرگان رهبری، ایشان نکات مهمی را مطرح فرمودند و از نمایندگان این مجلس درخواست‌هایی داشتند. جمعی از اقتصاددان‌های حوزوی نیز در نامه‌ای به رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام، با استناد به موازین فقهی، استدلال کردند که سیاست تأسیس بانک‌های خصوصی، همانند سیاست کنترل جمعیت، اقدامی اشتباه بوده است.

رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام در این دیدار با اشاره به اینکه برخی دولت‌ها در گذشته مجوزهایی از ایشان دریافت کرده‌اند، از نمایندگان مجلس خبرگان خواستند تا بررسی کنند که آیا این مجوزها مطابق با موازین شرعی بوده است یا خیر. این مطلب به نقل از حجت‌الاسلام والمسلمین جناب آقای حاج ابوالقاسم، نماینده مجلس خبرگان رهبری، بیان شده است.

بدون شک، یکی از مجوزهایی که در گذشته گرفته شده، مربوط به تأسیس بانک‌های خصوصی است. ما از نمایندگان محترم مجلس خبرگان رهبری تقاضا داریم که بررسی این موضوع را در دستور کار خود قرار دهند. مطمئناً با بررسی عملکرد بانک‌های خصوصی، به این نتیجه خواهید رسید که این مجوز از جمله مواردی بوده که به اشتباه صادر شده است. این سیاست، سیاستی اشتباه بوده و اکنون زمان آن رسیده که شما به عنوان نمایندگان مردم، به دستور فوری رهبر معظم انقلاب عمل کرده و در این سیاست تجدید نظر کنید. رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام با حکمت و درایت خود، این وظیفه را به عهده شما گذاشته‌اند و ما امیدواریم که با جدیت و سرعت لازم، به این موضوع رسیدگی کنید.

این روزها بحث ثبات بازار ارز داغ است که هدف ارزشمندی است، اما سوال اینجاست که ثبات بر چه مبنایی باید رقم بخورد؟ اگر قرار باشد قیمت ارز را روی عددی مثل ۴۰ هزار تومان تثبیت کنیم، تکلیف شبهه مردم مبنی بر افزایش عمدی قیمت ارز توسط دولت برای جبران کسری بودجه چه می‌شود؟ البته بنده این گمان را ندارم و

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

مطمئنم جناب آیت الله رئیسی نیز چنین قصدی نداشته و نخواهد داشت. اما فارغ از نیت، سوالی که مطرح می‌شود این است که ارزش فروخته شده به قیمت ۴۰ هزار تومان کجا می‌رود؟ به طور طبیعی در اختیار دولت قرار می‌گیرد و دولت هم از آن در مصارف خود استفاده می‌کند.

چرا باید قیمت ارزش روی ۴۰ هزار تومان ثابت بماند؟ چه کسی تعیین کرده که مبنای ثابت باید ۴۰ تومان باشد؟ وقتی ۹۰ درصد نیازهای ارزی کشور در اختیار شماست، ۱۰ درصد باقی‌مانده را هم مدیریت کنید. من حضوری از رئیس کل بانک مرکزی سوال کردم که چرا بیش از ۱۱۰۰ صرافی غیرمجاز داریم؟ صرافی‌های مجاز و غیرمجاز مثل بانک‌های خصوصی هستند و هیچ سودی برای اقتصاد ایران ندارند. چرا که بانک‌های خودمان و بانک‌های دولتی صرافی دارند.

ارزش باید با قیمتی معقول، مثلاً ۲۸ هزار تومان، به صورت متمرکز مدیریت شود. چرا باید اینگونه شاهد هدر رفتن منابع ملی باشیم؟ چرا باید تعیین تکلیف این منابع، دارایی‌ها و ثروت مردم توسط افراد سودجو در خیابان فردوسی و چهارراه استانبول رقم بخورد؟ اگر هم قرار به ثابت باشد، ثابت بر پایه ۴۰ تومان چه تضمینی دارد که شش ماه یا چند ماه دیگر قیمت به ۶۰ تومان نرسد و دوباره دولت مجبور به تثبیت قیمت، مثلاً روی ۵۵ تومان، شود؟ تا کی باید در این دور باطل گرفتار باشیم؟

در یادداشت قبلی به طور مفصل به راهکارهای کنترل ارزش پرداخته، و در قالب هشت بند، فرآیند مدیریت متمرکز تشریح شده است. اجرای این هشت بند نه تنها سلطه ارزش‌های خارجی بر اقتصاد ایران را از بین می‌برد، بلکه اقتدار و ارزش پول ملی را - چه در داخل و چه در خارج از مرزهای کشور - افزایش خواهد داد. با این وجود، باید واقعیت عملکرد دولت آیت الله رئیسی را نیز در نظر گرفت که در کنار اقدامات مهم انجام شده، ضعف‌هایی نیز در راستای آرمان‌های ما وجود دارد که باید رفع شوند. مطالبه این اصلاحات از طریق صحیح و با استفاده از روش‌هایی که پیشتر ذکر شد، امری ضروری است.

ظرفیت‌ها و چالش‌های دولت

یکی از سوالات جدی که ذهن بسیاری از مراجع را به خود مشغول کرده، عملکرد غلط و ربوی بانک‌های ماست. در مدل پیشنهادی، به این نتیجه رسیده‌ایم که برای حل این معضل، باید تمامی بانک‌های خصوصی تعطیل شوند. ما به جای آنها به یک بانک دولتی خدماتی نیاز داریم؛ البته این بحث‌ها در حال حاضر با اندیشمندان و صاحب‌نظران در حال تبادل نظر است و هنوز به نتیجه نهایی نرسیده است. علاوه بر این، در این مدل پیشنهادی موارد زیر نیز لحاظ شده است:

- ایجاد یک بانک خدمات پولی دولتی: در این بانک مردم نیز می‌توانند نقش موثری ایفا کنند.
- تأسیس صندوق‌های قرض الحسنه: این صندوق‌ها با هدف کمک به نیازمندان و اقشار کم‌بضاعت فعالیت خواهند کرد.
- ایجاد صندوق‌های تخصصی سرمایه‌گذاری بر اساس فقه اسلامی: این صندوق‌ها با هدف جذب و هدایت سرمایه‌های مردم به سمت فعالیت‌های تولیدی و سودآور راه‌اندازی خواهند شد.
- در صورت اجرای تفکیک نهادی، شاهد ساماندهی بازار سرمایه اسلامی و حذف نیاز به بورس خواهیم بود. این اقدامات در راستای الگوی اقتصاد مقاومتی است. وظیفه ماست که با تمام توان به آیت الله رئیسی در اصلاح مسیر اشتباه فعلی در حوزه اقتصاد یاری برسانیم. این امر می‌تواند از طریق تغییر و تحول در تیم اقتصادی و ارائه مشاوره‌های تخصصی توسط حوزه و جریان فقهی اقتصاد مقاومتی انجام شود.
- حوزه اقتصاد مقاومتی در این زمینه آمادگی کامل دارد و طرح‌ها و برنامه‌های عملیاتی لازم را نیز ارائه کرده است.
- امیدواریم با یاری یکدیگر، شاهد تقویت روزافزون جهاد تبیین اقتصادی مطالبه‌گرایان و کمک به دولت و جناب آیت الله رئیسی در خدمت صادقانه به مردم باشیم.

مقام معظم رهبری دامت برکته:

«دولت مرحوم آقای رئیسی رضوان الله علیه دولت کار بود، دولت امید بود، دولت حرکت در بخشهای داخلی و خارجی بود. اگرچه این عناوین را شاید خود ایشان یا اعضای دولت به کار نمی بردند، اما عملاً این جور دیده می شد و فهمیده می شد؛ ایشان واقعاً امیدوار بود، واقعاً خوش بین بود به آینده...»

(بیانات در دیدار اعضای هیئت دولت سیزدهم؛ ۱۴۰۳/۰۴/۱۷)

در این سخنرانی، قصد داریم تمرکز خود را بر این موضوع معطوف کنیم که موفقیت جناب آیت الله رئیسی در عرصه اقتصادی، چه اهمیتی در راستای تحقق آرمانهای انقلاب اسلامی دارد. اگر ایشان در این عرصه به توفیق دست یابند، این امر به منزله بزرگترین خطر برای رژیم صهیونیستی و حضور آمریکا در منطقه خواهد بود. چه در عراق، لبنان، افغانستان، پاکستان و چه در سوریه و سایر کشورها، موفقیت ما در عرصه اقتصادی و نیل به آرمان هایمان، آمریکا را از منطقه محو خواهد کرد...»

(راهش پر رهرو باد...)

